

Зоран Печеношни

ВЕРИГЕ У ВАТРИ

Све је мирисало на брвна. Онако димљива, као да су и сама ужегла као стара сланина на моткама. Цео скут је висио са печеницама. На прочевљу је горела ватра. Обилазила, умивајући гараве вериге онако мало уздигнуте окачене о себе. Маст је капала са скута и правила мале локвице у земљи која се грчила и мигољбила под гомилицама мрава који су кидисали по брлогу и носили малене колутвиће скинуте масти. Стари мачор је лизукао малене црне локвце, растеривао мраве осећајући их на језику и фрктао. Обоја врата су била затворена, онако тешка, као утопљена у рамове брвана и то је доносило још више мрака, још више тишине брвнима. Само је прозорчић између брвана био отворен и отуд је ветар, тих, разговорљив, уносио мирис цветова од дуња и липа. Ватра је лагано јењавала у шапатаи мириса и пролећа које се увлачило кроз прозорчић и хрвало са димом који је текао кроз димњак у високо и чисто небо пуно цветова. Све је личило на мир, на свакодневно извирање дана, као да ништа није реметило шапутање храстових брвана. Само је нешто потмуло пуцкетало у ваздуху, кидало се и цепало у души човека који је, згрчен, лежао на новом сукненом гуњу, на прочевљу уз огњиште, на каменим хладним плочама. Грчио се, увијао, дрхтао у грозници и примицао ватри која му се чинила некако хладном као да то и није ватра већ неко привиђење само. Она му се некако измицала, одвлачила га за собом и умирала као и он, Стеван Весковић, Председник општине и газда чије имање досеже одавде, испод Драгове Баре па све до десне обале Груже, врбака и ливада где пасу његова говеда, за које ни он сам не зна колико их има, па све до косовачког испруда и њива.

У авлији више куће играо се Живко, Стеванов син од друге жене, Јане, која је нешто сметено пословала по кући, јурцала тамо и овамо, сваки час нешто заборављала. Знала је да Стеван умире.

Живко се играо прutowима које је забадао у земљу и хтео да загради авлију као што је то његов отац учинио. То му никако није полазило за руком, јер никако није могао да загради онако често као што је то он, његов отац учинио са широким храстовим летвама. Онда је почео да их броји и да рачуна колико му то прutowа треба да загради замишљени простор авлије, своје авлије. Онда се сетио како су ту авлију ограђивали летвама девет Бугара. Отац му је причао о томе и сестра по мајци, Стака. Причали су му како су њих деветорица секли храстове около и како је то пуцало док су храстови падали. Њему је то личило на олују. Тако је то он у својој детињој глави замишљао. Све се кршило и равнало са земљом. Њих деветорица су све то кресали, секли и ручним тестерама растругивали. Све му се то чинило јасним и разумљивим али му се непрестано по глави мотао тај број девет. Зашто је Бугара било девет? Питао је једном о томе отац али је заборавио његов одговор. Сада је поново хтео о томе да га пита и пошао је према маленом прозорчету што је пуцало између брвана, разпртало их и куљало светлост у кућу. Примакао се и провирио унутра. Млаз светлости је падао на прочевље и на грчећу фигуру оца уз ватру. Посматрао је како се нешто увија и ломи на црном гуњу. Нешто му је било чудно. Није знао и није разумевао шта се то догађа на црном гуњу и та фигура се грчила, та црна маса око ватре што се увијала није му личила на оца. Није то био онај његов узвијен, јабланаст стас и чело пред којим су дрхтали сељаци и клонили се уз врзине док су њих двојица пролазили путем у чезама.

Блато је приглатило на све стране а вранац фрктао и хтео да полети. Он је стајао између очевих колена и држао дизгине и бојао се да га у једном тренутку не смрве очева колена која су му личила на огромне храстове балване и чудно се томе и није веровао у то да ће и он кад порасте имати таква колена. Мислио је да је отац један од оних великих храстова које су Бугари исекли и сигурно од тог великог балвана направили оца који је неком божјом заповешћу и добротом усlišена молба његове бабе.

Можда је отац био тако висок и крупан баш зато што су га правили тих девет Бугара и можда је све то било због тог броја „девет“ који му се чинио толико мистичан и свемогућ број. Хтео је да пита оца да ли су и њега направили од храстовог балвана „девет“ Бугара и хоће ли и он бити као отац?

Гледао је отац како се грчи и нешто ту није схватао? Знао је да балван може да се сече, теше, да се под секиром смањује али ово није разумео. Њега нико није секао, нико тесао, нико секиром није кратио а он се све више смањивао. Одједном се уплашио да се отац под неким невидљивим сечењем толико не смањи и буде мален као он. После би он израстао као отац и држао га између

својих храстових колена, у чезама, а отац држао дизгине вранцу и чудило се као он, како су то његова колена тако велика као два брега на које се лактовима ослања.

Онда се уплашио да се отац сасвим не смањи и нестане. Можда се отац топи у ватри. Можда гори. Да. Отац гори! Једино тако може балван да се смањује, без секире, без тестере, без удараца.

Отац ће да изгори! Смањује се.

Уплашио се и хтео је да викне, да се увуче кроз прозорчић, да га спасе. Отац је можда заспао и ухватила га ватра. Почео да се топи. Личио му је на грудву црног снега која се топи поред ватре, подскакује, увија и претвара у црну воду. Тако је то он зими чинио са грудвама снега. И ове зиме.

ПОРТА

Посматрао је како се грудва смањује и мучио се да сазна и одреди да ли се он то игра са снегом или са ватром. Ватра је смањивала грудву. Отапала је. Оно истина, грудва се смањивала и у његовим шакама али не тако брзо као на ватри. Није могао да одреди ко се то са киме игра и ко кога смањује и отапа.

Онда је мислио да је ватра нека пламена неман која је јача и од њега која може и њега да отопи и тада би обично престајао да се игра са ватром.

Можда је ватра жива? Можда има душу и само га мами к себи да и њега отопи? Можда га на грудве мами?

Оца је сигурно она тако намамила, привукла и сад га отапа а он се грчи и увија баш онако као грудва снега што се грчи и смањује. Хтео је поново да викне, да позове мајку да отму оца од црвене аждаје која се и сама отапала и смањивала али га отац угледа на прозору и махну му руком да се уклони са светла, да оде.

Иди сине, играј се, није мени ништа!

Он се уклони као да се уплаши очевог гласа који му је лично на глас неког другог човека, кога није познавао, као да то није његов отац. Хтеде да се врати и поново погледала да ли је то он или неко други али се уплаши од тога, како тај непознати зна о чему је он малочас размишљао и да се бојао његовог отопљења. Уплаши се још више оне мисли и жеље да се отац смањи а он порасте и провоза га путем у чезама, онако малог.

Пође према својој замишљеној авлији и огради и настави да забада прутове у земљу.

(одломак)